

Az idézett kis helyesírási cikk fő mondanivalóját abban látom, hogy helyesírásunkban nem kell mindig „az élő nyelvre támaszkodni”, meg kell tartanunk a több száz éves *ly* betűnket, és ha már eddig jól éltünk vele, „a hagyományos orthographiában kell megnyúgodnunk”.

† PÁSZTOR EMIL

TÁRSASÁGI ÜGYEK

†Harmatta János
(1917. okt. 2.—2004. júl. 24.)

*Quis desiderio sit pudor aut modus
tam cari capitis? ...*

Horatius így siratta el tiszta lelkű barátját, a Iustitia, Fides és Veritas megtestesítőjét abban az (I 24.) ódájában, amelyet nagy-, de hovatovább már csak déd-, sőt ükapáink idézgettek különösen kedves halottjuk eltávozásakor. A folytatás is szívhez szóló:

*Multis ille bonis flebilis occidit,
nulli flebilior, quam tibi, Vergili, —*

azaz: sok jó ember siratja az elköltözöttet, de senki annyira, mint a költő-barát, Vergilius. Ne keressünk most párhuzamot az Augustus-kori Róma és a XX—XXI. századi Magyarország tollforgatóinak galériája között: akkor is voltak „csillagsorsok”, voltak találkozások, a zűrzavaros események torlódásában manapság is akadnak néha az egyéni különbségek ellenére elvitathatatlan párhuzamosságok, egy rövidnek mondott, de tragikusnak mondható században — hét évtizeden át — együtt megfutott pályák és mindvégig melengetett barátságok.

Harmatta János három évvel később kopogtatott be az Eötvös Collegium kapuján, mint e sorok írója. Felvételi kérvényét az öregkollégista, Csépké Andor ajánlásával még Gombocz Zoltánhoz intézte 1935 tavaszán, de vele személyesen (1935. május 1. után) már nem találkozhatott. Nemcsak a céhbéli nyelvészek figyelhetnek fel a jelzett dátumokra: a vásárhelyi diák mintegy arra volt hivatva, hogy a *l e g n a g y o b b t ó l* vegye át az örök *lampadéphoria* fáklyáját. Harmatta János méltó stafétaváltónak bizonyult.

Görög—latin—magyar szakosnak jelentkezett, de madáchi „tudványát szakhoz nem köté”. Az új igazgatónál a legelső napokban azzal jelentkezett, hogy a Collegium kincsesházából nem *e g y*, hanem rögtön *e g y n y a l á b* könyvet vihessen fel a szobájába. Nem tudhatom, csak sejtem, hogy a marcona Szabó Miklós mit szolt elképedésében. Tény az, hogy az ifjú bölcsészhallgató kezdettől fogva nem érte be *e g y* könyvvel, *e g y* szaknyi tudománnyal, hanem „átpillantását vágyta az egésznek”. Eldicsekedhetem azzal, hogy szenior koromban, 1936 őszén, az akkor másodéves Harmatta Jánost is hallgatóim közt tudhattam, akinek azonban nem jelentett különösebb nehézséget a horatiusi epódoszok nyelve: az alapvizsgáig már a kisujjában volt a szakvizsgái anyag is, úgyhogy harmadéves korától kedve szerint kalandozhatott egyre távolabb tájakon. Latin-professzorunk már ekkor „volgai lovasnak” emlegette. Hamarosan azonban a Volgán is túl száguldozott — egészen a kínai nagy falig vagy még távolabb. Így tudhattam meg tőle később, szibériai hadifogságomból hazavergődve, hogy az *Iszjet* folyó, amelyben 1946 nyarán alkalmam volt megmártóznom, nevében máig a herodotoszi *Issédones* népének emlékét őrzi. És ez csak *e g y* életpályánk találkozási pontjai között.